ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĒZEKNES TIESU NAMS

Lietas arhīva Nr.A42-00635-20/43
ECLI:LV:ADRJRTN:2020:0310.A420234219.10.S

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē 2020.gada 10.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis S.Linkevičs,

piedaloties pieteicējam /pers. D/, atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvei /pers. E/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. D/ pieteikuma par Daugavgrīvas cietuma administrācijas faktiskās rīcības, veicot video novērošanu Daugavgrīvas cietuma kapelā, atzīšanu par prettiesisku un nodarītā nemantiskā kaitējuma 10 000 *euro* apmērā atlīdzinājumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. D/ bija vērsies Ieslodzījuma vietu pārvaldē ar 2019.gada 22.aprīļa iesniegumu par Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību, veicot video novērošanu Daugavgrīvas cietuma kapelā, un saistībā ar to pieteicējs lūdza atlīdzināt viņam nodarīto nemantisko kaitējumu 10 000 *euro* apmērā.

Ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) 2019.gada 16.jūlija lēmumu Nr.1.6-Z/1615 (turpmāk arī Lēmums) atzīta par tiesisku Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcība, veicot video novērošanu Daugavgrīvas cietuma kapelā, un nolemts atteikt /pers. D/ izdot administratīvo aktu par nodarītā morālā kaitējuma atlīdzināšanu 10 000 *euro* apmērā.

Lēmums pamatots ar sekojošiem argumentiem.

[1.1] Saskaņā ar Latvijas Sodu izpildes kodeksa (turpmāk – Kodekss) 50.^{4} panta prasībām slēgtajos cietumos tiek nodrošināta notiesāto pastiprināta apsardze un maksimāla uzraudzība. Savukārt Kodeksa 50.^{8} panta pirmā daļa noteic, ka notiesātie ar brīvības atņemšanu uz visu mūžu (mūža ieslodzījums), izņemot sievietes, izvietojami atsevišķā slēgtā cietuma blokā ar pastiprinātu uzraudzību, nepieļaujot kontaktus ar ieslodzītajiem, kuri nav notiesāti uz visu mūžu.

No minētajām tiesību normām izriet, ka kriminālsoda - brīvības atņemšana - izpildes režīms cita starpā ietver notiesāto obligātu izolāciju un uzraudzību, kas slēgta tipa cietumos ir nodrošināma pastiprināti. Tādējādi brīvības atņemšanas iestādes amatpersonas ir atbildīgas par šāda režīma, tostarp notiesāto izolācijas un uzraudzības, nodrošināšanu brīvības atņemšanas iestādē.

Ievērojot minēto, lai nodrošinātu efektīvu Kodeksā ietvertā regulējuma par uzraudzības veikšanu ievērošanu, brīvības atņemšanas iestādēs, tajā skaitā Daugavgrīvas cietumā, tiek veikta ieslodzīto videonovērošana, kuras kārtību nosaka Pārvaldes 2015.gada 2.novembra iekšējie noteikumi Nr.1/12-n-36 "Personas datu apstrādes aizsardzības kārtība".

Ņemot vērā iepriekš minēto, Pārvalde secināja, ka pastāv normatīvais regulējums, kas pieļauj video novērošanu brīvības atņemšanas iestādēs.

[1.2] Lēmumā arī norādīts, ka cietuma administrācija, uzstādot video novērošanas kameras, ar to arī pierāda, ka cietuma administrācijai nav ko slēpt no augstāk stāvošām vai uzraugošām iestādēm, jo cietuma amatpersonas pilda pienākumus saskaņā ar amata aprakstā noteiktajiem pienākumiem un atbilstoši normatīvo aktu prasībām, līdz ar to viņu rīcība ir tiesiska attiecībā pret ieslodzītajiem.

Pārvalde norāda, ka brīvības atņemšanas iestādes administrācijas pienākums būt savlaicīgi koncentrētiem un gataviem uz iespējamo pārkāpumu brīvības atņemšanas iestādes teritorijā, kā arī paredzēt jebkuras situācijas veidošanos, laicīgi novērst tās negatīvās sekas un nekādā gadījumā neradīt ieslodzītajiem apstākļus, kuri tiem var radīt nodomus izdarīt pārkāpumu. Savukārt, pēc pārkāpuma pieļaušanas, noskaidrot vainīgo personu un sagādāt attiecīgus pierādījumus.

Attiecībā uz konkrētu situāciju Pārvalde norāda, ka no Pārvaldes rīcībā esošās informācijas izriet, ka Daugavgrīvas cietuma Daugavpils nodaļā ir ierīkota koplietošanas telpa – kapela, kurā atrodas cietuma īpašumā esošās materiālās vērtības - televizors, Satelīta TV sistēma, CD/DVD atskaņotājs, videoplejeris, CD/DVD diski, reliģiska satura grāmatas, reliģiska rakstura bildes un cita reliģiska atribūtika, kuru bojāšana nav pieļaujama un ir disciplināri sodāma.

Pārvalde vērš uzmanību, ka Kodeksa 70.panta ceturtās daļas 10.punkts noteic, ka cietuma īpašuma tīša bojāšana ir uzskatāms par rupju soda izciešanas režīma pārkāpumu.

Minēto telpu ieslodzītie pārsvarā apmeklē individuāli. /pers. D/s minēto telpu apmeklē vienu reizi nedēļā (sestdienās laikā no 9.30 līdz 12.30), lai lasītu reliģiska satura literatūru, skatītos filmas.

Tādējādi, lai nodrošinātu Pārvaldes un tās struktūrvienību pienākumu izpildi, maksimālu drošību un iekšējo kārtību brīvības atņemšanas iestādē, kā arī nolūkā atturēt ieslodzītos no iespējamās režīma pārkāpumu pieļaušanas, brīvības atņemšanas iestādes telpas ir aprīkotas ar speciālajām ierīcēm, tajā

skaitā arī ar video novērošanas sistēmām.

No iepriekš minētā Pārvalde secina, ka video novērošana brīvības atņemšanas iestādē ir uzstādīta ar mērķi aizsargāt citu cilvēku tiesības un likumiskās intereses, kā arī lai nodrošinātu sabiedrības drošību, tajā skaitā režīma prasību ievērošanu no notiesāto puses.

[1.3] Pārvalde Lēmumā norāda, ka kapelā ir uzstādīta video novērošana, par ko ir informēti arī telpas apmeklētāji un kura ir redzama katram apmeklētājam, turklāt video kamera nodrošina iespēju tikai vizuāli uzraudzīt telpu, tā nav aprīkota ar noklausīšanas funkciju, līdz ar to Daugavgrīvas cietuma administrācija nevar dzirdēt to, ko /pers. D/s izsaka lūgšanas laikā.

Ievērojot minēto, Pārvalde norāda, ka nodrošina /pers. D/ iespēju netraucēti lūgt Dievu un slavēt viņa vārdu, vienlaikus, ievērojot normatīvo aktu prasības, nodrošina režīma pamatnoteikumu ievērošanu brīvības atņemšanas iestādē.

Pārvalde konstatē, ka /pers. D/s koplietošanas telpā - kapelā -, neatrodas pastāvīgi, līdz ar to video novērošanai viņš ir pakļauts īsu brīdi.

Ņemot vērā iepriekšminēto, Pārvalde uzskata, ka, ierobežojot /pers. D/a tiesības uz privāto dzīvi, ir ievērots samērīguma princips.

[1.4] Konkrētajā gadījumā Pārvalde konstatēja, ka Daugavgrīvas cietuma administrācija, veicot video novērošanu kapelā, rīkojās saskaņā ar tiesību aktiem. Līdz ar to Pārvalde atzīst par tiesisku Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību, veicot video novērošanu Daugavgrīvas cietuma kapelā.

[1.5] Lēmumā arī norādīts, ka izskatot iesniegumu daļā par kaitējuma atlīdzināšanu, Pārvalde vērš uzmanību, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92.pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Konkrētajā gadījumā nav konstatēta Daugavgrīvas cietuma administrācijas prettiesiska faktiskā rīcība, līdz ar to nav konstatēts arī zaudējums. Ievērojot minēto, Pārvalde uzskata, ka pieteicēja prasība par nodarītā nemantiskā kaitējuma atlīdzinājuma izmaksāšanu ir nepamatota.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu par Daugavgrīvas cietuma administrācijas faktiskās rīcības, veicot video novērošanu Daugavgrīvas cietuma kapelā, atzīšanu par prettiesisku un nodarītā nemantiskā kaitējuma 10 000 *euro* apmērā atlīdzinājumu.

Pieteicējs savā pieteikumā tiesai norāda, ka, veicot video novērošanu Daugavgrīvas cietuma kapelā, Daugavgrīvas cietuma administrācija viņu pazemo.

Pieteicējs arī norāda, ka nav skaidrs, kur veiktie videoieraksti vēlāk tiek izmantoti.

[3] Rakstveida paskaidrojumā tiesai Pārvalde pieteicēja pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā norādīto argumentāciju.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja pieteikumu, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem, papildus norādot, ka, zinot, ka tiek veikta video novērošana Daugavgrīvas cietuma kapelā, viņš nevar justies brīvi.

Pārvaldes pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[6] Lietā ir strīds par to, vai pamatoti Daugavgrīvas cietuma administrācija veic video novērošanu Daugavgrīvas cietuma kapelā.

Pieteicējs pret to kategoriski iebilst, norādot, ka sakarā ar šo Daugavgrīvas cietuma administrācijas rīcību, būtiski tiek aizskartas viņa cilvēktiesības.

[7] Izvērtējot pieteicēja iebildumus pret pastāvīgu videonovērošanu cietuma kapelā, tiesa atzīst, ka nav apšaubāms vispārīgs sākotnējais secinājums, ka pastāvīga videonovērošana skar personas tiesības uz privāto dzīvi, tātad šādam apstāklim ir potenciāla ietekme uz personas pamattiesību neaizskaramību. Tajā pašā laikā secināms, ka jebkura cilvēktiesība pati par sevi nav absolūta un tā var tikt ierobežota, ievērojot šāda ierobežojuma samērīgumu un nepieciešamību.

Nav strīda par to, ka pieteicējs atrodas penitenciārajā iestādē. Šis apstāklis pats par sevi rada būtisku pamattiesību ierobežojumu, kas saistās ar personas brīvības atņemšanu. Tā kā videonovērošana cietuma kapelā skar tiesības uz privāto dzīvi, lai šāds ierobežojums būtu pieļaujams, tam jābūt noteiktam ar pienācīgā kārtā pieņemtu likumu. Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8.panta otrā daļa noteic, ka valsts institūcijas nedrīkst traucēt nevienam baudīt tiesības uz privāto dzīvi, izņemot gadījumos, kas paredzēti likumā un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizstāvētu valsts un sabiedriskās drošības vai valsts ekonomiskās labklājības intereses, lai nepieļautu nekārtības vai noziegumus, lai aizsargātu veselību vai tikumību, vai lai aizstāvētu citu tiesības un brīvības.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa savos spriedumos ir norādījusi, ka jēdziens "noteikts ar likumu" pieprasa, lai nacionālajās tiesībās pastāvētu ne tikai tiesību norma, kas attiecīgi pieļauj iejaukšanos personas privātajā dzīvē, bet izvirza arī noteiktus kvalitātes kritērijus attiecīgajai tiesību normai. Tādejādi cilvēktiesību ierobežošanas gadījumā ir nepieciešama, lai tiesību ierobežojumu pamatojošā tiesību norma paredzētu skaidrus un precīzus noteikumus par tiesību ierobežojuma nepieciešamību, mērķi un samērīgumu.

Konkrētajā gadījumā nepieciešamību veikt videonovērošanu Ieslodzījuma vietu pārvalde pamato ar vairākiem Latvijas Sodu izpildes kodeksā noteiktajiem leģitīmajiem mērķiem, proti:

1) Kodeksa 9.pants noteic, ka personām, kuras izcieš sodu, ir likumos noteiktie pienākumi un tiesības ar ierobežojumiem, ko likumi paredz notiesātajiem, kā arī ar tādiem ierobežojumiem, kas izriet no tiesas sprieduma un režīma, kādu attiecīgā soda veida izciešanai nosaka šis kodekss.

2) Saskaņā ar Latvijas Sodu izpildes kodeksa 41.pantu, režīma pamatnoteikumi brīvības atņemšanas iestādēs ir notiesāto obligāta izolācija un uzraudzība, lai viņiem nebūtu iespējams izdarīt jaunus noziedzīgus nodarījumus; viņiem noteikto pienākumu precīza bezierunu izpilde; dažādi režīma apstākļi atkarībā no notiesātā izdarītā noziedzīgā nodarījuma rakstura, viņa personības un uzvedības.

3) Šā kodeksa 50.^{4} pants, kas noteic, ka slēgtajos cietumos tiek nodrošināta notiesāto pastiprināta apsardze un maksimāla uzraudzība.

Lai nodrošinātu efektīvu sodu izpildi reglamentējošo tiesību normu piemērošanu par uzraudzības veikšanu un iekšējās kārtības nodrošināšanu, ieslodzījuma vietā tiek veikta video novērošana. Iestādes ieskatā videonovērošana ieslodzījuma vietu amatpersonām ļauj atvieglot uzraudzības veikšanu, kā arī jāņem vērā tas fakts, ka nav būtiskas atšķirības starp to, kādā veidā uzraudzība tiek veikta, proti, izmantojot tehniskos līdzekļus (videokameras palīdzību) vai ar amatpersonas uzraudzību klātienē (fiziska kontrole). Pozitīvs aspekts ir arī tas, ka videonovērošana ir efektīvs

līdzeklis ieslodzīto atturēšanai no brīvības atņemšanas iestāžu iekšējās kārtības noteikumu neievērošanas un veicina ieslodzīto tiesisku uzvedību soda izpildes laikā un arī pēc soda izpildes.

Latvijas Sodu izpildes kodeksa 8.pants noteic soda izpildes mērķi – efektīvi piemērot notiesātajam visus šajā likumā noteiktos soda izpildes noteikumus, tādējādi nodrošinot personas resocializāciju un tiesisku uzvedību pēc soda izpildes.

Tiesa uzskata, ka personu ierobežojums, kas izriet no videonovērošanas ir skatāms kopsakarā ar citiem ierobežojumiem, kuriem tiek pakļauti notiesātie. Proti, ievērojot mērķi, kādam brīvības atņemšanas iestādē tiek ieviesta videonovērošana (panākt precīzu iekšējās kārtības noteikumu ievērošanu, ierobežot neatļautu vielu un priekšmetu glabāšanu, ierobežot neformālo attiecību pastāvēšanu un ieslodzīto savstarpējas fiziskas ietekmēšanas gadījumus), tiesa atzīst, ka šāds līdzeklis ir attaisnojams, jo, ieviešot vienu ierobežojumu, kas ierobežo personas privāto dzīvi, var tikt atviegloti daudzi citi pastāvošie ierobežojumi, ar kuriem notiesātie sastopas penitenciārajās iestādēs. Ja videonovērošanas sistēmas garantē pietiekami augstu iekšējās kārtības noteikumu prevencijas līmenī, tad paši par sevi atkrīt tādi ierobežojumi, kā sistemātiska cietuma kameru, personu un personīgo mantu kratīšana, paaugstinoties kopējam iekšējās drošības līmenim brīvības atņemšanas iestādēs, var tikt atvieglota ieslodzīto individuālā izvērtējuma un izmitināšanas procedūra (atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksei segregācija un ieslodzīto nošķiršana šķirās nav pieļaujama, izņemot dzimuma un vecuma cenzu). Ar šādu ierobežojumu tiek nodrošināts arī sabiedrības ieguvums – saudzīga izturēšanās pret brīvības atņemšanas iestādes inventāru, kas neapšaubāmi atstāj fiskālu ietekmi uz budžetu.

[8] Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka pieteicēja tiesību ierobežojumam ir ar likumu noteikts leģitīmais mērķis un formāli notiesāto videonovērošana atbilst vispārīgajiem noteiktajiem ierobežojumu piemērošanas pamatiem. Tomēr leģitīma mērķa pastāvēšana pati par sevi neļauj izdarīt secinājumu, ka tiesību ierobežojums ir attaisnojams, jo ierobežojumam ir jābūt arī samērīgam.

[9] Sakarā ar videonovērošanu cietumos arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa vairākās ietās ir atzinusi, ka nepārtraukta 24 stundu diennakts videonovērošana, lai arī klasificējama kā uzbāzīga, tomēr ir pieļaujama. Visās Eiropas Cilvēktiesību tiesas izskatītajās lietās notiesātajiem bija piemēroti pastiprināti uzraudzības pasākumi, pamatojoties uz notiesāto personu izdarītajiem noziegumiem. Šie notiesātie bija pakļauti īpaši stingrai uzraudzībai, ietverot pastāvīgu sistemātisku ķermeņa pārmeklēšanu vairākas reizes dienā, tajā skaitā, arī pārvietojoties pa noslēgtām cietuma teritorijām, pastāvīga saslēgšana rokudzelžos, tikšanās ierobežojumiem u.c.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir secinājusi, ka dažādas uzraudzības un pārmeklēšanas metodes ir pieļaujamas, ja vien tās ir pamatotas un nepieciešamas, kā arī nav veiktas ar mērķi pazemot ieslodzīto. Tā kā šajās lietās nebija pamatots, kāpēc ieslodzītajiem ir piešķirts šāds statuss, tad tiesa, skatoties visu ierobežojumu kumulatīvo efektu, šādus drošības pasākumus atzina par pārmērīgiem *(sal. skat., piem., Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumus lietās Paweł Pawlak v. Poland, Piechowicz v. Poland, Horych v. Poland, Savičs v. Latvia, Ramirez Sanchez v. France)* . No minēto lietu faktiskajiem apstākļiem secināms, ka iesniedzējiem bija pielietots vesels paaugstinātas drošības pasākumu komplekss ilgstošā laika periodā. Vienlaicīgi no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izriet, ka videonovērošana ir skatīta Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3.panta kontekstā (nežēlīga soda izpildes aizliegums), nevis kā tiesību uz privāto dzīvi aizskārums.

Ievērojot minētos Eiropas Cilvēktiesību tiesas secinājumus, ka videonovērošana kopsakarā ar kumulatīvu citu ierobežojumu efektu ir tikusi atzīta par necilvēcīgu un nežēlīgu apiešanos ar notiesāto, bet tas nav ticis vērtēts kā pastāvīgs privātās dzīves aizskārums, pieteicējam noteiktā soda izpildes režīma veidu un pieteicēja īslaicīgu pakļaušanu nepārtrauktai videonovērošanai, tiesa atzīst, ka nav pamata atzīt videonovērošanu par nelikumīgu un pārmērīgu drošības pasākumu īstenošanu, kas nav bijis objektīvi nepieciešams.

Citastarp tiesa norāda, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā ir paustas atziņas, ka būtiski ierobežojošie uzraudzības pasākumi ir attaisnojami, ja ir izdarīts atbilstošs šādu pasākumu nepieciešamības izvērtējums.

Arī Eiropas Padomes Spīdzināšanas novēršanas komiteja (turpmāk - CPT) attiecībā uz nepārtrauktu videonovērošanu kamerās personām, kam nav noteikts speciāls, uzraudzību pastiprinošs režīms, savos pārskata ziņojumos ir norādījusi, ka šādas darbības ir pieļaujamas un var tikt attaisnotas drošības apsvērumu dēļ, kā arī īpašos gadījumos. Tomēr atbildīgajai institūcijai tad ir jānodrošina papildus garantijas, lai iegūtie dati netiktu ļaunprātīgi izmantoti.

Kā iespējamās garantijas tiek norādītas regulāras videonovērošanas nepieciešamības pārbaudes, kā arī iegūto datu pareizas apstrādes izvērtējums. CPT ir norādījusi, ka, ņemot vērā privātuma aizskāruma smagumu, nebūtu pieļaujama sistemātiska nepārtraukta novērošana, īpaši ņemot vērā ieslodzījuma ilgumu. Arī Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikuma Rec(2006)2 dalībvalstīm par Eiropas cietumu noteikumiem 18.10.punkts paredz, ka visus ieslodzītos izmitina tādos apstākļos, kuros tiem noteikti vismazāk ierobežojošie drošības pasākumi, kas saderīgi ar risku, ka šie ieslodzītie varētu izbēgt vai nodarīt kaitējumu sev vai citiem.

No lietas materiāliem izriet, ka attiecībā uz pieteicēju nav pieņemti nekādi individuāla rakstura lēmumi par nepieciešamību viņu pakļaut īpaši stingrai uzraudzībai.

No lietas materiāliem arī izriet, ka pieteicējs Daugavgrīvas cietuma Daugavpils nodaļas kapelu apmeklē vienu reizi nedēļā sestdienās no plkst.9.30 līdz plkst.12.30 *(lietas 69.lapa)*, minētā telpa ir paredzēta individuāla veida garīga rakstura literatūras lasīšanai un filmu skatīšanai. Šajā telpā atrodas televizors, Satelīta TV sistēma, CD/DVD atskaņotājs, videoplejeris, CD/DVD diski, reliģiska satura grāmatas, reliģiska rakstura bildes un cita reliģiska atribūtika *(lietas 83., 84.lapa)*.

Bez pieteicēja Daugavgrīvas cietuma Daugavpils nodaļas kapelu apmeklē citi ieslodzītie *(lietas 75. – 82.lapa)*.

Tiesa piekrīt pieteicēja teiktajam, ka lūgšanas rituālu izpilde ir ļoti personiska lieta, bet tiesa noraida pieteicēja argumentu par to, ka videonovērošana traucē veikt minētās darbības. Pieteicējs nav norādījis uz to, ka kāds no cietuma administrācijas viņam būtu norādījis uz to, ka ir novērojis, ko pieteicējs ir darījis, atrodoties kapelā, vai kādā citā veidā izsmējis pieteicēju sakarā ar kapelas apmeklēšanu.

Neskatoties uz to, ka Daugavgrīvas cietuma Daugavpils nodaļas kapelu apmeklē arī citi ieslodzītie, tiesā nav saņemti pieteikumi no citiem ieslodzītajiem sakarā ar videonovērošanu kapelā.

Minētais apstākļu kopums norāda uz Daugavgrīvas cietuma administrācijas faktiskās rīcības atbilstību piemēroto līdzekļu samērīgumu un objektīvu nepieciešamību pakļaut pieteicēju īslaicīgiem pastiprinātas drošības pasākumiem.

[10] Apkopojot iepriekš konstatēto, tiesa secina, ka Daugavgrīvas cietuma administrācija pamatoti veic video novērošanu Daugavgrīvas cietuma kapelā, un šī rīcība atzīstama par tiesisku.

[11] Administratīvā procesa likuma 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Minētās tiesības izriet no Satversmes 92.panta, tās noteic arī Zaudējumu atlīdzināšanas likums.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 1.pantā ir noteikts, ka likuma mērķis nodrošināt privātpersonai Satversme un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību. Konkrētajā gadījumā nav konstatēta Daugavgrīvas cietuma administrācijas prettiesiska faktiskā rīcība vai prettiesiski izdots administratīvais akts, līdz ar to nav arī konstatēts zaudējums. Ievērojot minēto, tiesa norāda, ka nepastāv Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumā (4., 5., 6.pants) noteiktais zaudējumu atlīdzināšanas pamats, līdz ar to pieteicēja prasība par nemantiskā kaitējuma 10 000 *euro* atlīdzinājumu ir nepamatota.

[12] Administratīvā procesa likuma 124.panta pirmā daļa noteic, ka par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā maksā valsts nodevu 30 *euro* apmērā.

Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturtā daļa noteic, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Šādos gadījumos tiesa pieteicēja pienākumu samaksāt valsts nodevu attiecīgajā apmērā norāda sprieduma rezolutīvajā daļā. Ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa sprieduma norakstu nosūta tiesu izpildītājam izpildei.

Savukārt Administratīvā procesa likuma 126.panta piektā daļa noteic, ka šā panta ceturtajā daļā paredzētais pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri pieteikumu iesnieguši par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u.tml.). Ņemot vērā to tiesību un interešu nozīmīgumu, kuras pieteicējs bija vēlējies aizsargāt, izņēmuma kārtā tiesa (tiesnesis) arī citos gadījumos ar motivētu lēmumu var atbrīvot pieteicēju no pienākuma samaksāt valsts nodevu, ja pieteikums tiek noraidīts.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2019.gada 2.augusta lēmumu pieteicējs pilnīgi atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu *(lietas 2. - 3.lapa)*. Ievērojot to, ka pieteikums nav iesniegts par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u.tml.), to, ka pieteikums nav atzīstams par izņēmumu, lai pieteicēju varētu atbrīvot no pienākuma samaksāt valsts nodevu, kā arī to, ka pieteikums tiek noraidīts, pieteicējam ir uzliekams pienākums samaksāt valstij nesamaksāto valsts nodevu 30 *euro* apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, 246.-251.pantu, 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. D/ pieteikumu par Daugavgrīvas cietuma administrācijas faktiskās rīcības, veicot video novērošanu Daugavgrīvas cietuma kapelā, atzīšanu par prettiesisku un nodarītā nemantiskā kaitējuma 10 000 *euro* apmērā atlīdzinājumu.

Uzlikt par pienākumu /pers. D/ samaksāt nesamaksāto valsts nodevu 30 *euro*nbsp; apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā, iesniedzot tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis S.Linkevičs